

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นฉบับปัจจุบัน มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนค้นพบและสามารถพัฒนาความถนัดและความสนใจของตนเอง ให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการดำเนินชีวิตและสามารถใช้ความรู้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อเพิ่มเติม และการจัดการมัศึกษานั้นไม่ว่าจะเป็นที่แห่งใด จะต้องให้มีความเสมอภาคในโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาและต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศตลอดจนฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน ถึงแม้ว่าหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโดยต่อเนื่อง แต่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและการเพิ่มของประชากรเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดการมัธยมศึกษา จึงไม่กว้างขวางและรวดเร็วเท่าที่ควร และนอกจากนั้นคุณภาพของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาก็เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ผลของการจัดการมัศึกษายังมีความแตกต่างกันในด้านพื้นฐานของตัวนักเรียนเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คุณภาพการศึกษาแตกต่างกันออกไปในแต่ละโรงเรียน สิ่งเหล่านี้อาจมีผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อของนักเรียน

- สำหรับใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามนั้น ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพราะนักเรียนสามารถเลือกเรียนวิชาศาสนาและวิชาสามัญควบคู่กันไป ดังนั้นจึงถือได้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีบทบาทสำคัญมากในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาส่วนใหญ่มักจะจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ยกเว้นโรงเรียนที่มีศักยภาพสูงก็สามารถจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากงานวิจัยและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังประสบปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาการใช้หลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของการเรียนการสอน ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ของตัวนักเรียนเอง อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเหล่านี้ได้รับการพัฒนาและช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นอย่างมาก มีการปรับปรุงด้านการบริหาร และวิชาการและมุ่งส่งเสริมกิจกรรมของนักเรียนและด้านวิชาการ จากเอกสารแนะนำจังหวัดชายแดนภาคใต้ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2529 : 36) ได้รายงานไว้ว่า ปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวนถึง 181 โรงเรียนและมีนักเรียนประมาณห้าหมื่นคน และมี

แนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ นักเรียนที่จบจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาสามารถศึกษาต่อในประเทศระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัย โรงเรียนฝึกอาชีพต่าง ๆ และสามารถศึกษาต่อในต่างประเทศได้อีกด้วย

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพโรงเรียนหนึ่งในภาคใต้ก็ได้มีโครงการเปิดรับนักเรียนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเช่นกัน โดยการประสานงานของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มาตั้งแต่ปี 2526 เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้เข้ามาศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาการศึกษาของนักเรียนกลุ่มนี้และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามจำนวนนักเรียนที่สมัครเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนสาธิตฯ ยังมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และเนื่องจากจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีมากพอสมควร และนักเรียนมีโอกาสดังกล่าวที่จะเลือกศึกษาต่อในสถานศึกษาต่าง ๆ มากมายทั้งของรัฐบาลและเอกชน ทั้งในด้านสายสามัญและสายวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าควรจะได้มีการสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นชั้นปีสุดท้ายในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสำรวจว่านักเรียนมีความต้องการในการศึกษาต่อด้านใดบ้าง และเพื่อศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันจะมีผลกระทบต่อการศึกษาต่อของนักเรียน เพื่อสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนานักเรียนกลุ่มนี้ให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ ซึ่งอาจเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ดีขึ้น และอีกทั้งเพื่อให้หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานได้อย่างสอดคล้องกับทิศทางและความต้องการของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ คือ

1. เพื่อสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับความต้องการในการศึกษาต่อ และการเลือกสายการเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยคาดว่าผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ดังนี้คือ

1. ได้ทราบถึงความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของนักเรียนกลุ่มนี้ สามารถนำเอาผลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยในครั้งนี้ไว้ดังนี้ คือ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำศัพท์บางคำในความหมายเฉพาะ และในขอบเขตจำกัดดังนี้คือ

1. ความต้องการในการศึกษาคือ หมายถึง ความต้องการในการศึกษาต่อในสายที่ผู้เรียนสนใจ หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสอนวิชาศาสนา และวิชาสามัญให้แก่ผู้เรียน ซึ่งวิชาสามัญนี้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2535 ซึ่งปรับปรุงจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตร

3. 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล

4. เขตการศึกษา 2 หมายถึง พื้นที่ที่มีการบริหารการศึกษาร่วมกัน ซึ่งมี 4 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล

5. เรียนสายศาสนาอย่างเดียว หมายถึง การเรียนเฉพาะวิชาศาสนาที่เปิดสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งโรงเรียนเป็นผู้บริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

6. เรียนสายสามัญอย่างเดียว หมายถึง การเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาหรือทบวงมหาวิทยาลัย ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เป็นเกณฑ์

7. **เรียนสายสามัญควบกับสายศาสนา** หมายถึง การเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเรียนทั้งวิชาศาสนาซึ่งโรงเรียนเป็นผู้บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กันไปกับการเรียนวิชาสามัญที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นเกณฑ์

8. **เรียนสายอาชีพ** หมายถึง การเรียนต่อในสถาบันวิชาชีพเฉพาะด้านในสถานศึกษาประเภทวิทยาลัยการอาชีพประเภทต่าง ๆ เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างยนต์ และช่างตัดผมและเสริมสวย เป็นต้น

9. **เรียนวิชาชีพพระยะลัน** หมายถึง การเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะลันที่มีการจัดอบรมเป็นกลุ่มโดยเน้นการจัดการเรียนในช่วงระยะเวลาสั้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้